

Møtedato: 19. juni 2024
Vår ref.:
2022/1527-12

Saksbehandler:
Rolandsen

Dato:
12.6.2024

Styresak 87-2024

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger 2023 - Helse Nord RHF

Forslag til vedtak

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret godkjenner *Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger Helse Nord RHF 2023*.

Bodø, 12. juni 2024

Marit Lind
administrerende direktør

Formål

Saken inviterer styret i Helse Nord RHF til å godkjenne og signere *Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger Helse Nord RHF 2023*.

Beslutningsgrunnlag

Helse Nord RHF er omfattet av lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven). I tråd med plikter i lovverket skal Helse Nord RHF utføre aktsomhetsvurderinger og publisere en redegjørelse om disse på virksomhetens nettside innen 30. juni hvert år. Redegjørelsen skal undertegnes av styret og administrerende direktør i tråd med regnskapsloven § 3-5. Arbeidet med åpenhetsloven er tidligere forankret hos administrerende direktør og i styret. Det vises til tidligere *styresak 81-2023 Aktsomhetsvurderinger, rapportering til Etisk handel og regionale retningslinjer for etterlevelse av plikter etter åpenhetsloven* (styremøte 22. juni 2023).

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger

Formålet med redegjørelsen er å informere om resultatet av aktsomhetsvurderingene – funn og tiltak. I tillegg skal redegjørelsen vise at helseforetaket har retningslinjer og prosedyrer som bidrar til at arbeidet med åpenhetsloven ivaretas. I tilfeller hvor anskaffelsene gjøres via felleseide helseforetak (Sykehusinnkjøp HF, Sykehusbygg HF m.fl.), vil oppfølging etter åpenhetsloven som hovedregel følge den part som setter betingelser for anskaffelsen.

Innhold i redegjørelsen

Helse Nord RHF har gjennomført aktsomhetsvurderinger og kartlagt vesentlige risikoområder i tråd med OECDs retningslinjer. Informasjonsplikten er ivaretatt ved at det er gitt informasjon og veiledning om åpenhetsloven og informasjonskrav på helse-nord.no. Vedlagt denne saken er redegjørelse for aktsomhetsvurderingene for regnskapsåret 2023. Redegjørelsen inneholder:

- En innledning med fokus på samfunnsansvar og formål. Videre gir den generell informasjon om foretaket som svarer ut åpenhetsloven § 5 a.
- Den tar også for seg risikokartlegging og funn, både eksternt og internt, som svarer ut åpenhetsloven § 5 b. Hensikten er å tilegne kunnskap om og oversikt over egen virksomhet og leverandørkjeden.
- Til slutt beskriver den tiltak og oppfølging, som svarer ut åpenhetsloven § 5 c.

Det er ikke identifisert faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser gjennom aktsomhetsvurderingene. Derimot er det identifisert forbedringsområder. Risikoområdene og tiltak som er avdekket følges opp av Eieravdelingen i Helse Nord RHF.

Administrerende direktørs vurdering

Arbeidet med å kartlegge og forebygge brudd på menneskerettigheter og sikre anstendige arbeidsforhold er et lovkrav som gjelder alle virksomheter.

Adm. direktør mener at det gjøres et systematisk og godt arbeid med etterlevelse av Åpenhetsloven i hele foretaksgruppen. Selv om omfanget er begrenset, er adm. direktør enig i vurderingen om at Helse Nord RHF bør se nærmere på anskaffelser som skjer

utenfor avtaler, herunder anskaffelser som er knyttet til lokale anskaffelser av mat og drikke samt oppmerksomhetsgaver.

Adm. direktør er også enig i at Helse Nord RHF bør ha et kontraktsadministrasjonsverktøy som gjør det lett å velge leverandører som er omfattet av nasjonale eller lokale avtaler, slik at det legges bedre til rette for oppfølging av om underleverandører oppfyller sine forpliktelser i hht. Åpenhetsloven.

Adm. direktør vil påse at begge forbedringspunktene følges opp i den interne virksomhetsstyringen i Helse Nord RHF.

På denne bakgrunn inviterer adm. direktør styret til å godkjenne og signere redegjørelsen for aktsomhetsvurderinger for 2023.

Vedlegg: Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger Helse Nord RHF 2023

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger

Helse Nord RHF 2023

juni 2024

Innledning

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) trådte i kraft 1. juli 2022. Virksomheter som er omfattet av åpenhetsloven skal redegjøre for sine aktsomhetsvurderinger årlig innen 30. juni, jf. åpenhetsloven §§ 2, 3 og 5.

Spesialisthelsetjenesten drives av de fire regionale helseforetakene Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Vest og Helse Sør-Øst. Tjenesten består blant annet av somatisk sykehusbehandling, institusjoner og tilbud innen psykisk helsevern, rusbehandling, rehabilitering og radiologi. Noen oppgaver, som for eksempel innkjøp, pasientreiser og luftambulansetjenester koordineres av felleseide nasjonale helseforetak som de fire helseregionene eier sammen. Helseforetak og felleseide helseforetak er som selvstendige rettssubjekter omfattet av åpenhetsloven og publiserer egne redegjørelser for aktsomhetsvurderinger på egne nettsider. I tilfeller hvor anskaffelsene gjøres via felleseide helseforetak (Sykehusinnkjøp HF, Sykehusbygg HF mfl.), vil oppfølging etter åpenhetsloven som hovedregel følge den part som setter betingelser for anskaffelsen.

Spesialisthelsetjenesten forvalter store ressurser på vegne av fellesskapet, og har en forpliktelse overfor samfunnet i å forvalte disse ressursene på en bærekraftig måte. Samfunnsansvaret handler om hvordan spesialisthelsetjenesten løser sitt samfunnsoppdrag i samspill med andre, og hvordan vår virksomhet påvirker mennesker, miljø og samfunn. Styrene i de regionale helseforetakene har vedtatt *Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar*. Formålet med rammeverket er å klargjøre hvilke rammer/føringer som gjelder for området, og hvordan spesialisthelsetjenesten arbeider med samfunnsansvaret.

En aktsomhetsvurdering er en arbeidsmetode for å kartlegge og gjøre greie for faktiske og mulige negative konsekvenser virksomheten har for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Helse Nord RHF er pliktig til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i henhold til åpenhetsloven § 4. Aktsomhetsvurderinger utføres i henhold til OECDs systematikk for aktsomhetsvurderinger. Helse Nord RHF's redegjørelse for aktsomhetsvurderinger gjelder for regnskapsåret 2023.

Innhold

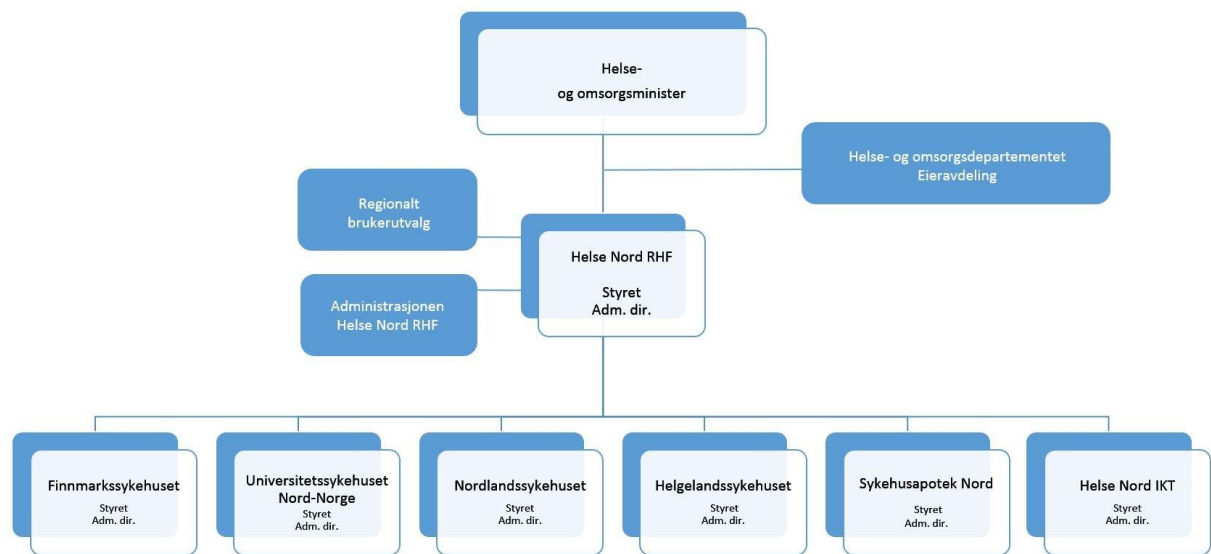
1	Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger	4
1.1	Organisering og driftsområder	4
1.2	Interne retningslinjer og forankring av åpenhetsloven.....	5
1.3	Sykehusinnkjøp HF.....	7
1.4	Sykehusbygg HF	7
1.5	Kartlegging av produkter, tjenester og samarbeidspartnere	8
1.6	Risikokartlegging	10
1.7	Funn som følge av risikokartlegging	11
1.8	Tiltak for å stanse, redusere og forebygge	11
1.9	Kontaktinformasjon.....	12

1 Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger

Formålet med aktsomhetsvurderingene er å få oversikt over og vurdere risiko for om det skjer brudd på menneskerettighetene og anstendige arbeidsforhold, både internt i foretaket og hos leverandørkjeder og forretningsforbindelser.

1.1 Organisering og driftsområder

Helse Nord RHF har ansvar for spesialisthelsetjenesten i Nordland, Troms og Finnmark fylke, og på Svalbard. Den tjenesteytende virksomheten og støttefunksjoner er organisert i seks helseforetak eid av Helse Nord RHF, hvorav fire er sykehusforetak som tilbyr pasientbehandling. I tillegg har vi sykehusapotek som leverer legemidler og farmasøytiske tjenester til helseforetakene og Helse Nord IKT som drifter og forvalter våre felles IKT-systemer. Til sammen jobber det totalt over 19 000 medarbeidere i foretaksgruppen. Helse Nords verdigrunnlag er: *kvalitet, trygghet, respekt og lagspill*. *Kvalitet, trygghet og respekt* er nasjonale verdier for spesialisthelsetjenesten. Gjennom godt *lagspill* skal vi bidra til en spesialisthelsetjeneste som lever opp til verdiene. Foretaksgruppen Helse Nord er organisert på følgende måte:

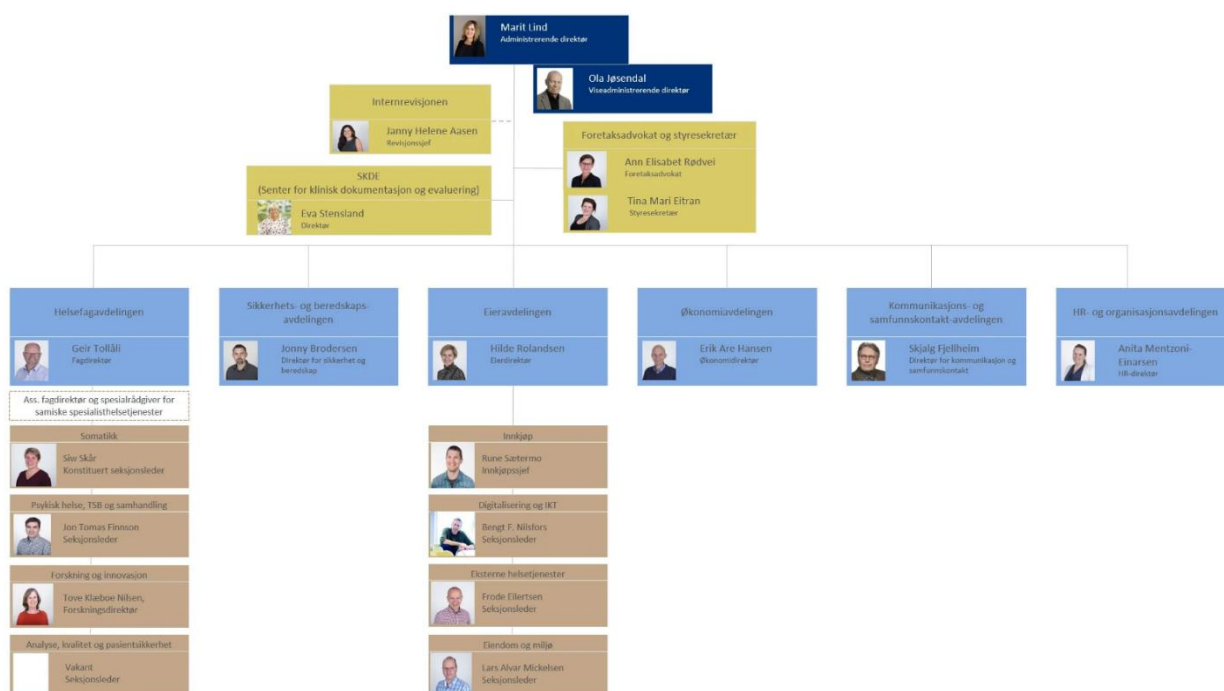
Organisasjonskart foretaksgruppen Helse Nord

Regionale helseforetak har et overordnet ansvar for å iverksette nasjonal helsepolitikk, legge til rette for pasientbehandling, forskning og undervisning, utdanning av helsepersonell, opplæring av pasienter og pårørende, samt utvikling av medisinsk praksis, pleie og kompetanseutvikling.

Helse Nord har et særlig ansvar for å sørge for likeverdige spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen. Dette innebærer å ivareta strategisk videreutvikling av spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen, og ivareta nødvendig samhandling og koordinering med øvrige helseregioner. Den samiske befolkningens

behov for spesialisthelsetjenester skal ivaretas nasjonalt, og kompetanse om samisk helse, språk og kultur må være tilgjengelig i alle deler av landet.

Helse Nord RHF er 100 prosent eid av staten ved Helse- og omsorgsdepartementet. Foretaket ledes av et styre og har en administrasjon lokalisert i Bodø og gjennomsnittlig antall årsverk i 2023 er 121. Av årsverkene er 28 årsverk knyttet til Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering, 8 årsverk knyttet til regional enhet for innkjøp og logistikk og 8 årsverk knyttet til FRESK-programmet. Helse Nord RHF er organisert på følgende måte:

Organisasjonskart Helse Nord RHF

1.2 Interne retningslinjer og forankring av åpenhetsloven

Administrerende direktør i Helse Nord RHF har plassert det overordnede ansvaret for oppfølging og etterlevelse av kravene i åpenhetsloven hos Eieravdelingen i Helse Nord RHF. Styret har det øverste ansvaret for at Helse Nord RHF har implementert og operasjonalisert åpenhetsloven.

Helse Nord har felles regionale etiske retningslinjer som skal bidra til refleksjon rundt ulike dilemmaer og situasjoner, hjelpe våre medarbeidere til å ta etisk velbegrunnede valg, ivareta vårt særlige samfunnsansvar og bygge tillit. Tillit hos pasientene og tillit til oss selv som gode rollemodeller for hverandre og som forvaltere av fellesskapets midler. Vi legger til grunn åpenhet, sporbarhet og transparens i vårt arbeid. Samtidig skal ansattes og pasienters personvern ivaretas. Helse Nord har obligatorisk e-læringskurs for alle medarbeidere om etiske retningslinjer. De etiske retningslinjene ble sist oppdatert og vedtatt i styret i Helse Nord RHF 2. februar 2022.

Foretaksgruppen har regionale retningslinjer for varsling av kritikkverdige forhold. Dette innebærer brudd på lover og regler, brudd på Helse Nord's etiske retningslinjer og brudd på etiske normer i samfunnet. Hovedformålet med disse retningslinjene er å sikre at varsling av kritikkverdige forhold håndteres på en forsvarlig, god og effektiv måte.

Som en oppfølging av aktivitets- og redegjørelsesplikten som følger av Lov om likestilling og forbud mot diskriminering har Helse Nord RHF i samarbeid med tillitsvalgte og verneombud laget en handlingsplan og rapport for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Dokumentet oppdateres årlig og blir publisert på helse-nord.no. Helse Nord RHF har flere retningslinjer, prinsipper, prosedyrer og standarder som skal bidra til å fremme likestilling og likeverd. Disse publiseres i personalhåndboken og/eller i kvalitetssystemet.

Arbeidet med aktsomhetsvurderinger er forankret i *Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar*, styresak 31-2023, og *Regional retningslinje for oppfyllelse av plikter etter åpenhetsloven i Helse Nord*, styresak 81-2023. Retningslinjen beskriver hvilke krav som stilles i de ulike stegene i aktsomhetsvurderingene og hvordan redegjørelsen skal fremstilles og publiseres årlig. Ansvarsfordeling i foretaket kan oppsummeres slik:

Plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger	Ansvar
Utføre og vurdere aktsomhetsvurderinger	Eieravdelingen
Iverksette tiltak for å forebygge negative konsekvenser	Eieravdelingen

Plikt til å redegjøre for aktsomhetsvurderinger	Ansvar
Gi generell beskrivelse av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for oppfølging av åpenhetsloven	Eieravdelingen
Oppløse om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som foretaket har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger	Eieravdelingen
Oppløse om tiltak som virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser, og resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene	Eieravdelingen

Plikt i henhold til informasjonskravet	Ansvar
Gi enhver ved skriftlig forespørsel informasjon om hvordan Helse Nord RHF arbeider i henhold til åpenhetsloven	Kommunikasjons- og samfunnskontaktavdelingen og Eieravdelingen
Publisere årlig redegjørelse offentlig på foretakets nettside innen 30. juni	Kommunikasjons- og samfunnskontaktavdelingen

1.3 Sykehusinnkjøp HF

Sykehusinnkjøp HF er et nasjonalt felleseid helseforetak, og har strategisk og operativt ansvar for innkjøp og forvaltning av avtaler til alle landets helseforetak. Sykehusinnkjøp HF er ansvarlig for anskaffelser innenfor et bredt spekter av områder i spesialisthelsetjenesten. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til, IT-utstyr, medisinsk-teknisk utstyr, medisinske og administrative forbruksvarer, samt en rekke tjenester. I 2023 har Sykehusinnkjøp HF gjennomført 974 anskaffelser, hvorav 241 er regionale eller nasjonale anskaffelser. Leverandørene er en blanding av distributører, egenprodusenter og datterselskaper av internasjonale anerkjente selskaper.

Policy for samfunnsansvar bidrar til å ivareta at følgende krav i stiftelsesvedtektene til Sykehusinnkjøp HF tilfredsstilles: «Helseforetaket skal sørge for at anskaffelsene skje på korrekt og samfunnsansvarlig måte. Helseforetaket skal være en pådriver for etisk handel og miljøvennlige innkjøp». Policyen stadfester at Sykehusinnkjøp HF har et særlig ansvar for å bidra til at de negative påvirkningene knyttet til innkjøp blir minimale.

Sykehusinnkjøp HF har stor innkjøpsmakt og tilrettelegger for anskaffer av varer og tjenester for om lag 30 milliarder i året. Det er viktig at innkjøpsmakten brukes på en måte som fremmer ansvarlig handel og rettferdig konkurranse mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på lik linje med kvalitet, pris og leveringssikkerhet. For å gjøre gode prioriteringer, har Sykehusinnkjøp HF i 2023 utarbeidet en handlingsplan med grundige risikovurderinger som bakgrunn for prioriterte områder i tett dialog med eierne og kunder.

For anskaffelser som gjennomføres i regi av Sykehusinnkjøp HF, gjennomfører Sykehusinnkjøp HF aktsomhetsvurderinger. Sykehusinnkjøp HF behandler forespørsler om informasjon om aktsomhetsvurderinger for anskaffelser gjort av dem. Les mer om arbeidet med samfunnsansvar og Sykehusinnkjøp HF sin årlige redegjørelse for aktsomhetsvurderinger på [sykehusinnkjop.no](https://www.sykehusinnkjop.no).

1.4 Sykehusbygg HF

Sykehusbygg HF er et nasjonalt felleseid helseforetak, som utfører tjenester knyttet til utvikling, planlegging og gjennomføring av byggeprosjekter – og tjenester innen eiendom som gir felles gevinster for helsesektoren. Sykehusbygg HF sikrer et nasjonalt kompetansemiljø for sykehusplanlegging og -bygging på høyt internasjonalt nivå.

Sykehusbygg HF tilbyr miljøløsninger som forener krav om effektiv drift og et godt inneklima til landets helseforetak. Foretaket ønsker å påvirke til at både utviklingsplaner og prosjekter i tidligfasen går i en mer bærekraftig retning. På denne måten kan sykehusene møte lavutslippssamfunnets forventninger og pålegg. Sykehusbygg HF skal benyttes i alle byggprosjekter med en verdi over 500 millioner kroner. I prosjektporteføljen for 2023 er det prioritert oppfølging av lønns- og

arbeidsvilkår og bærekraftig virksomhetsøkonomi hos kontraktsparter og medhjelpere. For Helse Nord RHF gjelder dette nye Hammerfest sykehus og nye UNN Narvik og helsehus.

For anskaffelser som gjennomføres i regi av Sykehusbygg HF, gjennomfører Sykehusbygg HF aktsomhetsvurderinger. Sykehusbygg HF behandler forespørsler om informasjon om aktsomhetsvurderinger for anskaffelser gjort av dem. Les mer om arbeidet med samfunnsansvar og Sykehusbygg HF sin årlige redegjørelse for aktsomhetsvurderinger på sykehusbygg.no.

1.5 Kartlegging av produkter, tjenester og samarbeidspartnere

Kartlegging av produkter, tjenester og samarbeidspartnere er gjort ved en systematisk gjennomgang av leverandører og samarbeidspartnere for 2023. Disse identifiseres ved bruk av regnskapsdata, hvor leverandører som har fakturert oss i løpet av regnskapsåret blir kartlagt. Disse blir videre klassifiseres etter parametere som landrisiko, volum/omfang og hvilken bransje de opererer i.

Samlet sett er det registrert ca. 600 leverandører i leverandørregistret for Helse Nord RHF i 2023. Dette tallet er ikke isolert fra leverandører som det er inngått avtaler med gjennom Sykehusinnkjøp HF. Av disse utgjør flesteparten norske leverandører, og et mindre antall utenlandske leverandører. Vi er oppmerksomme på at deler og komponenter kan ha andre opprinnelsesland. Om lag halvparten av leverandørene har rammeavtale eller annen avtale om kjøp av varer eller tjenester. Kjøp målt i kroner for rapporteringsåret er fordelt slik:

Kjøp målt i kroner for regnskapsår 2023	Antall leverandører
Kjøp kroner 1 til 100 000	Ca. 330 leverandører
Kjøp kroner 100 000 til 1 000 000	Ca. 140 leverandører
Kjøp kroner 1 000 000 til 10 000 000	Ca. 90 leverandører
Kjøp over kroner 10 000 000	Ca. 40 leverandører

Helse Nord RHF er omfattet av Lov om offentlige anskaffelser av 16. juli 1999, nr. 69 og Forskrift om offentlige anskaffelser av 7. april 2006, nr. 402, og alle kjøp av varer og tjenester skal derfor gjennomføres i overensstemmelse med dette regelverket. Helse Nord RHF arbeider i henhold til fullmaktsmatrise som beskriver de ulike myndighetsnivåene. Fullmaktsmatrisen er utarbeidet med sikte på å ivareta krav i Helseforetaksloven, Lov og forskrift om offentlige anskaffelser, skattelovgivning og regnskaps- og bokføringslovgivning. Foretaksinterne anskaffelsesprosesser gjennomføres primært av seksjon for innkjøp, Sykehusinnkjøp HF divisjon nord eller av personer med budsjett disponeringsfullmakt. Produkter, tjenester og samarbeidspartnere kan deles inn i følgende hovedgrupper:

Reise og overnatting

Sykehusinnkjøp HF har inngått nasjonale rammeavtaler angående hoteltjenester, flyreiser og reisebyråttjenester. Det er også inngått nasjonal rammeavtale vedrørende kurs og konferansetjenester. Helse Nord RHF benytter disse avtalene og flesteparten av leverandørene benyttet i regnskapsåret er i henhold til avtale og består av norske leverandører. Det er et mindre antall kjøp knyttet til kurs, seminarer og lignende som er utenfor avtale, men i henhold til lov om offentlige anskaffelser.

IKT-produkter og systemer

IKT-produkter og systemer innebærer blant annet virksomhetsinterne systemer for eksempel regnskaps- og lønningssystem, arkivsystem og HR-system som er foretaksinterne anskaffelser. Helse Nord RHF benytter i tillegg nasjonale rammeavtaler etablert av Sykehusinnkjøp HF, der det er hensiktsmessig. Dette gjelder blant annet datarom, hvitevarer/små-elektrisk, kaffeautomater, vannautomater også videre. Enkelte leverandører er ikke norske, men er fra vestlige land.

Mat og drikke

Helse Nord RHF kjøper mat- og drikkevarer fra ulike leverandører. Dette påvirkes av at Helse Nord RHF har kontorlokaler i flere byer i Nord-Norge. Sykehusinnkjøp HF har inngått nasjonale avtaler vedrørende grossistvarer og mat og drikke avtaler som benyttes. Mat- og drikkevarer anskaffes primært som velferdstiltak for ansatte. Kjøp av mat- og drikkevarer består i hovedsak av mindre kjøp fra norske serveringsvirksomheter. Disse er utenfor avtale og kjøp fra kroner 1 til 100 000.

Lokaler, kontorrekvisita og møbler

Langtidsleie av kontorlokaler er foretaksinterne anskaffelser og avtaler. Sykehusinnkjøp HF har inngått avtaler vedrørende renhold og kontorrekvisita som benyttes primært av foretaket. Helse Nord RHF har kjøp knyttet til personrettede velferdstiltak, for eksempel blomstergaver. Disse leverandørene er utenfor avtale og består av mindre kjøp fra kroner 1 til 100 000.

Helsetjenester

Helse Nord tilbyr spesialisthelsetjenester både gjennom egne helseforetak og kjøp fra private institusjoner og lege- og psykologspesialister som vi har avtale med. Helse Nord RHF har inngått avtaler om forpliktende samarbeid med private leverandører av helsetjenester. Helse Nord har ca. 85 avtalehjemler fordelt på lege- og psykologspesialister. Avtalespesialistene er viktig for vår polikliniske virksomhet og har stor etterspørsel etter sine tjenester. Kjøp av helsetjenester utgjør flesteparten av leverandørene ved kjøp over 10 000 000 kroner.

Konsulenttjenester

Sykehusinnkjøp HF har inngått nasjonale rammeavtaler vedrørende ulike konsulenttjenester, blant annet innen arkiv, IKT, rekruttering, strategi og lederutvikling,

innkjøp, logistikk og økonomi og internrevisjon og gransking. Helse Nord RHF benytter disse avtalene og flesteparten av leverandørene benyttet i regnskapsåret er i henhold til avtale og består hovedsakelig av norske leverandører.

Samarbeidspartnere

Helse Nord har tildelt nærmere 100 millioner kroner til forskningsprosjekter for 2023. Tildelingen støtter 14 ettårige prosjekter (startstipend, pilotprosjekter og liknende), og 30 flerårige prosjekter, hvorav 16 ph.d.-stipend og til sammen 7 postdoktor- og forskerstipend. Et av prosjektene er Helse Nord Tuberculosis Initiative (HNTI), som har vært aktivt siden 2010/2011 i Malawi. Prosjektets langsiktige mål er å bygge lokal forskningskapasitet som er bærekraftig, av ypperste kvalitet, og som bidrar til lokal og internasjonal tuberkulosekontrollpolitikk- og praksis.

1.6 Risikokartlegging

Risikokartlegging er gjort ved en gjennomgang av leverandørporteføljen og samarbeidspartnere til Helse Nord RHF i 2023. Hensikten er å tilegne kunnskap om og oversikt over egen virksomhet og leverandørkjede (inkl. underleverandører og hvor leverandørkjeden strekker seg), forstå risikobildet og forstå hvor foretaket har kontroll og påvirkningsmuligheter.

Risikovurderingen baserer seg på Direktoratet for forvaltning og økonomistyrings høyrisikoliste (DFØS, 2024) og annen tilgjengelig informasjon om hvordan virksomheter kan påvirke menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter. Blant annet utgir Walk Free hvert år Global Slavery Index, et datasett om moderne slaveri, som presenterer en land-for-land-fordeling av risiko for forekomst av moderne slaveri. Samt hvert år vurderer ITUC lands overholdelse av kollektive arbeidsrettigheter og dokumenterer regjeringer og arbeidsgiveres brudd på anerkjente rettigheter. I tillegg er det gjennomført en gjennomgang av foretaket ved bruk av OECD sitt ansvarlighetskompass. Følgende kriterier ligger til grunn for prioritering av tiltak:

Kriterier for prioritering av tiltak
Kunnskap om risiko (land/bransje/produkt)
Volum/omfang
Rammeavtale versus engangskjøp
Kritisk viktig produkt/tjeneste
Produksjonsprosess
Ressurser og kompetanse
Bransjer/sektorer vi ikke har kunnskap om

1.7 Funn som følge av risikokartlegging

Helse Nord RHF er bevisst på sitt ansvar og ønsker å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Dette er forankret i våre interne retningslinjer som gjelder for alle ansatte. I eget foretak vurderer vi interne forhold til å utgjøre lav risiko. Våre rutiner er veletablerte og dokumenterte med HMS-håndbok, personalhåndbok, kvalitetshåndbok, etiske retningslinjer og beredskapsplaner. Disse er tilgjengelig for alle ansatte til enhver tid gjennom intranettsiden vår. I tillegg gjennomgår alle nyansatte obligatorisk opplæring.

En betydelig andel av anskaffelsene i regi av Helse Nord RHF består av helsetjenester som leveres av norske tjenesteleverandører. Helse Nord RHF har utarbeidet konkurransedokumenter for hva helsetjenestene vi kjøper skal inneholde og hvilke krav som skal stilles til leverandøren. Avtalen inkluderer vedlegget *Etiske krav til leverandør* som ivaretar leverandørens ansvar knyttet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø i egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Med tanke på vareleverandører, er det særlig innenfor råvareproduksjon at risikoen for menneskerettighetsbrudd er høy. Dette gjelder leveranser som kontorrekvisita, IT-utstyr, samt mat- og drikkevarer. Årsaken til dette er at råvareproduksjon ofte foregår i deler av verden hvor det ikke stilles de samme kravene til helse, miljø og sikkerhet eller arbeidsforhold, og hvor arbeidstakerrettighetene er svake. Anskaffelse av kontorrekvisita og mat- og drikkevarer (grossistvarer) er av lite omfang og gjøres primært i henhold til inngåtte rammeavtaler i regi av Sykehusinnkjøp HF med bransjer og sektorer vi kjenner til og har kunnskap om. I tillegg består disse innkjøpene i hovedsak av norske leverandører. Ved kjøp av IT-utstyr benyttes primært rammeavtaler inngått av Sykehusinnkjøp HF. Derav har vi konkludert med at det ikke er et behov for ytterligere tiltak knyttet til disse innkjøpene.

Dette gjelder særlig avtaler inngått av Helse Nord RHF. Følgende områder er identifisert som potensielle risikoområder:

Risikoområde	Risiko
Mat- og drikkevarer fra serveringsvirksomheter	Lav/moderat risiko
Kjøp utenfor avtale	Lav/moderat risiko
Manglende oversikt over inngåtte avtaler	Lav risiko

1.8 Tiltak for å stanse, redusere og forebygge

Det er ikke identifisert faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser gjennom våre aktsomhetsvurderinger. Derimot har vi identifisert forbedringsområder vedrørende kjøp utenfor avtale og en manglende oversikt over

avtaler inngått av Helse Nord RHF. For å redusere risiko er følgende tiltak iverksatt i Helse Nord RHF:

Risikoreduserende tiltak	Ansvar
Følge opp kjøp utenfor avtale og iverksette tiltak	Eieravdelingen
Benytte kontraktsadministrasjonsverktøy for å ha oversikt over avtaler	Eieravdelingen

1.9 Kontaktinformasjon

Ved ønske om mer informasjon om Helse Nord RHF tilnærming til grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, send en skriftlig henvendelse med begrunnelse til postmottak@helse-nord.no.